

SZÉKELY HIRLAP.

Politikai és társadalmi lap s a „Jogász-egylet” közlönye.

Szerkesztői szállás:

Kazinczi-utca 811 sz. hvá a lap szellemi részét
illető cikkek küldendők.

Kiadó-hivatal:

Wittich József könyvkereskedése, hvá az előfizetési pénzek
és reklamatiók küldendők.

Hirdetési díj: Egy háromszor hasábozott garmond sor
ára 6 kr; bélyegilleték minden hirdetés után külön 30 kr.

Hirdetéseket elfogad: helyben a kiadó-hivatal; Pesten:
Zeisler M. (király-utca 60. sz.) Bécsben: Haasenstein és Vogler
(Neu-Markt 11. sz.).

Megjelenik e lap

minden szerdán és szombaton egy egész iven.

ELŐFIZETÉSI ÁR:

Félévre 4 „
Negyedévre 2 „

ELŐFIZETÉSI FÖLHIVÁS

„SZÉKELY HIRLAP”

politikai és társadalmi lapra

„JOGÁSZ-EGYLET” KÖZLÖNYÉRE.

Előfizetési ár:

Félévre 4 frt.

Negyedévre 2 frt.

Tíz előfizetőt gyűjtőknek tiszteletpéldány-
nyal szolgálunk.

Az előfizetési pénzeket kérjük Wittich J.
könyvkereskedéséhez, mint a lap kiadójához bér-
mentve küldeni.

Rápolty Károly.

Okuljunk a más példáján.

(M.) Ha a Franciaországból a háboru tar-
tama alatt érkezett hírek és telegrammok szomo-
ritók voltak: a most érkezők elesüggesztők, két-
ségbeejtők.

Akkor a nagy nemzet hasonlított egy via-
dorhoz, kinek a szerencse nem kedvezvén, hom-
lokán, arcán és szíve táján kapott sebeiből vér
szivárogo: most hasonló egy fenevadhoz, mely
örült dühében saját tagjait marcangolja.

Midőn a béke a hadviselő felek közt elvégre
megkötetett — daczára mélyen lealázó voltának
— mindnyáján, kik a nagy nemzettel rokonszen-
veztünk, megnyugodtunk a sors nehéz csapásá-
ban. Azzal vigasztaltuk magunkat, hogy veszte-
ségeit kipihenendi segélyforrásai, kiapadhatlanok
lévén, erős vállaival elhordozandja a reárakott
óriási terheket. Nem kétkedtünk, hogy első teen-
dője lesz: egymás mellé sorakozva bekötni a mé-
lyen vérző sebeket, kiépíteni a romokat, megvetni
az első alapot arra, hogy a nagyságán és dicső-
ségén ejtett csorbákat idővel kiköszörülhesse.

S e helyett mit tesznek a párisiak?

Torlaszokat emelnek azután, hogy a po-
roszok kivonultak a városból; a párisi ezizma-
diák, timárok, szatócsok stb., kiknek nem volt
annyi lélekerejük, hogy midőn az ellenség kö-
rülzárolva tartotta a világvárost, lelkesülten neki-
rontsanak s egy ponton legalább áttörjék a szo-
ritó vasgyűrűzetet: most midőn az ellenség elvo-
nult előlük, kezdenek a vitézi élethez; békés pol-
gárok, katonák, a haza s a város védelmében ér-
demet szerzett tábornokok, kiket az ellen ágyú
és bombái kikerültek, testvéreik által irányzott
golyók alatt kell hogy elvérezenek.

Ily jelenségek szemléletére lehetlen magun-
kat visszatartoztatni azon reflexiótól: hogy van-
nak esetek, mikor az ember alávalóbbá lesz az
oktalan állatoknál. Az oktalan állat — kivált a
társasan élő — segélyére siet társának a veszély
perceiben, ha megbontod a termiták erős épü-
letét valamely ponton: ezersen sereglének oda a
munkások a támadott rés kiépítésére; csak az em-
ber vágja a rést nagyobbá, csak neki telik örö-
me a romok szaporításában.

Talán igaza van azoknak, kik a Franciaor-

ságban bekövetkezett katasztrófát a demagogiává
süllyedt demokracziának tulajdonítják, kétségtelen,
hogy III. Napoleon aljasító kormányrendszerének
is nagy része van annak előidézésében; hanem
mindez, nézetünk szerint, nem elegendő a jelen
örült állapot kimagyarázására.

Mi a közértelenség hiányában látjuk ez ál-
lapot magyarázatát. Ime a nagy Franciaország-
ban a közértelmesedés nem emelkedett azon
fokra, melyen annyit legalább sugalmazzon polgá-
rainak, mint a mennyit az ösztön sugalmaz az
oktalan állatnak. A francia társadalom hasonlít
azon buzavetéshez, melynek itt-ott vannak érett
foltjai, vannak lenne zsendülésnek indult dara-
bok is, de a sokkal nagyobb rész ott áll zölden,
éretlenül fölemelt kalászos fejekkel. A jelen álla-
pot Franciaországban, szegénységi bizonyítvány
a tömeg érettségéről.

És mi nem tudjuk, szánakozzunk, vagy bo-
szankodjunk-e e jelenségen. Bármelyiknek adjuk
magunkat át az érzelmek közül, ez nem elegendő
— nekünk okulunk kell a szomorú példán.

Azok a kik Szent-István birodalmának álla-
mi életét vezetik, azon tanúságot merithetik be-
lőle: hogy szép dolog ugyan jardin des plantes-
okat, opera-házakat, vasutakat, csatornákat stb.
építeni; de ha elmellőzik azon csatornákra való
gondoskodást, melyeken a tömeg értelmesedése
eszközölhető: még nem sokat tettek.

Mi meg, székely atyánkfiai a Hargitán innen
és tul, azt tanulhatjuk a francia állapotokból:
hogya eleve nem gyakoroljuk magunkat a ha-
zafi erényekben, szenvedélyeink fékezésében,
ha meg nem tanuljuk közédessanyánk: a haza ér-
dekeit előbbre becsülni saját érdekeinknél: sok-
kal szomorubb sorsnak nézhetünk elébe. Most a
békés átalakulás napjaiban, szomorító ugyan, de
még sem nagy baj, ha Udvarhelyt és másutt
jobb és baloldal hajba kerekedik, vérbe küpi
egymást; de jöhetnek a vész napjai — s ki tudja
nincsenek-e közel e napok — a mikor nagy szük-
ségünk lehet az egyetértés, a haza érdekeinek
saját érdekeink fölébe becsülése áldásos erényére.

Ideje volna, hogy mi magyarok, nemcsak
saját kárunkon, de a mások példáján is okuljunk
valahára.

ORSZÁGGYÜLÉS.

A képviselőház március 29-én tartott üléséből.
Elnök jelenti, hogy Aczél Péter Arad város kép-
viselője ez állásáról lemondott. Napirend: a község-
rendezési törvényjavaslat 70 §-a feletti szavazás.

Folytatatik a tárgyalás. A 75—79. §§-ok változat-
lanul elfogadtatnak. — A 79. §-t Madarász kihagyatni
kéri s helyette egy új szakaszt javasol, mely szerint az
elöljáróság szabadon minden kijelölés nélkül választassék,
ne mint az eredeti szerkezet kívánja, a képviselőtestület
kijelölése mellett.

Marad az eredeti szerkezet. A 80. §. Vécsey Tamás
jelentéktelen módosításával fogadtatik el.

A 82. §-hoz Györffy módosítványt nyújt be, mely-
szerint ne csak községekben, de rendezett tanácsu váro-
sokban is nyílt legyen a szavazás.

Tóth V. ellenzi a módosítványt, míg Irányi azt
ohajtja, hogy a szavazás a szavazók nevének feljegyzésé-
vel szavazatlapok által történjék. — Marad a szerkezet.

A 83., 84., 85., 86. §-ok jelentéktelen módosítások-
kal a 67. §, mely a hivatalnokok által leteendő eskü-
mintát tartalmazza, Irányi azon módosításával, hogy ha

a választottnak vallási meggyőződésével az eskü ellen-
kezik, fogadalmat tehesse le.

Következik a VII-ik fejezet, az elöljáróság és a kép-
viselők felelősségéről. E fejezet kisebb módosításokkal a
bizottság szövegezése szerint fogadtatik el.

A VIII. fej. tárgyalásánál (a községi háztartásról)
nagyobb viták keletkeztek nevezetesen a 104 és 106 §§-
nál. A 121. §-nál Huszár István tesz egy módosítványt,
mely azonban elejtetett.

A képviselőház március 30-án tartott üléséből.

Felvétetik a napirend a VIII. fejezet folytatása.
Következik a 122. §. Ez, valamint a 123. és 124. §§-ok
változatlanul, a 125. §. Tisza K. és Szende Béla módosít-
ványaiul fogadtatik el. Ez utóbbi szerint nemcsak az
állam, tvhatósági tisztviselők, hivatalnokok, katonatisztek
és néptanítók, hanem a lelkészek és honvédtisztek sem
fizetnek hivatalaik után járó fizetéseiktől, illetőleg nyug-
díjaiktól községi adót. A többi §§-ok csekély szövegezési
módosítással mind elfogadtatnak.

Következik a IX-ik fejezet, mely a vegyes és át-
meneti intézkedésekről szól.

A 135., 136. és 137. §-ok, melyek pusztáknak köz-
ségek, községeknek nagy községekké, s ezeknek rendezett
tanácsu városokká alakulásának feltételeit, kellekeit s
módosításait állapítják meg, Szathmáry Miklós azt kívánja
tétetni, hogy ez alakulás lehetsége felett ne a belügy-
miniszter, hanem a törv.-hatóság határozzon, s ha törv.-
hatóság s az illető átalakulandó hatóság között vélemény-
különbség merül fel, efelett az illetékes elsőfolyamodásu
bírósg ítéljen. Ez, valamint Deáky Alajos módosítványa,
elvetetett s maradt az eredeti szöveg.

A 138—39. §. változatlanul, a 140. §. Gecző azon
Tóth V. által módosított indítványával fogadtatik el,
hogy az 1848-ban és után városokkal egyesített község-
részek együttmaradjanak, de az átkeblezést a belügyér-
nek feljelenítsék. A 140. §. Patrubány G. Tóth Vilmos
által újraszövegezett azon indítványával fogadtatik el,
hogy azon községi orvosok és mérnökök, kik jelen tör-
vény kihirdetésekor hivatalban vannak, ha a 75. §-ban
foglalt minősítvánnyal nem is bírnak, újból választhatók.

Következik Tisza K. indítványának tárgyalása, mely
szerint a községi törvény csakis a hozandó urbériség tör-
vények végrehajtása után léptethessék életbe.

Ezen indítvány élénk vitára adott alkalmat, mely-
ben legelső Tóth Vilmos vett részt, ki azért nem fo-
gadja el az indítványt, mivel az urbéri viszonyok már
rendezve vannak és azonkívül 150 rendes tanácsu város
rendezése, melyekben ily viszonyok nem léteznek, elodáz-
tatnék. Többen szólnak hozza pro és contra, míg végre
szavazásra kerülén az ügy, az indítvány a többség által
elvetetett.

Következik a kérvények tárgyalása. Hosszas vitára
adtak alkalmat a székely huszár családok kér-
vényei, melyekben a lóbeszerzési alap visszaszolgáltatásá-
nak kieszközlését kéri. A bizottsági előadó Hajdu J.
ezeket mint a ház hatáskörébe nem tartozókat a levél-
tárba tétetni ajánlja. Simonyi Ernő, Lázár Ádám s mások
kívánják, hogy a ház határozatilag utasítsa rendes
törvényutjára a székely családokat. Elfogadtatik a bizott-
ság véleménye.

A kath. autonomiai kongresszus üléseiből.

— március 28.

Senynyei Pál báró beadja a 27-tes bizottság jelen-
tését a gör. kath. beadott kérvénye tárgyában, melyben
jogos érdekeik számbavételét kéri. Ki fog nyomtatni és
napirendre tüzetni.

Fölvétetvén a 27-es bizottság szervezeti jelentése
részletes tárgyalásának folytatása; a 38, 39, 40, 41 és
42-ik szakaszok észrevétel nélkül elfogadtatnak. E §-ok
a főigazgatótanács hatáskörét s teendőit határozzák meg.

A 43. §., mely az igazgató osztályfőnökök (az au-
tonomia kezelő hivatalnokai) számát háromban határozza
meg, szintén egyhangulag elfogadtatik.

A 44. §-nál, mely szerint az igazgató-osztályfőnö-
köket a főigazgató nevezni ki:

Abonyi István módosítványt nyújt be, a melynek
értelme az, hogy az osztályfőnököket ne az igazgatóta-
nács, hanem a kongresszus válassza.

Apponyi György gr. nem pártolja a módosítványt.
— Az eredeti szerkezet fogadtatik el.

A 46, 47, 48, 49, 50, 51-ik §-ok ezután, melyek
az igazgató-osztályfőnökök köteleességeit és hatáskörét
precizizozzák, változatlanul elfogadtatnak.

Az 52 §. változatlanul elfogadtatik.

Az 53. §-nál, mely mindkét önkormányzati hatóság
székhelyéül a megyés püspökök székhelyét állapítja meg:
Mikó Mihály módosítványt nyújt be, a mely az
egyházmegyei gyűlés székhelyéül hasonlóképp a püspök

székhelyét indítványozza, de az egyházmegyei igazgatótanács székhelyének meghatározását az egyházmegyei gyűlés számára hagyja fön.

Hajnal Lajos nem fogadhatja el a módosítványt, miután szükséges, hogy a két hatóság egy helyen s mindkét hatóság ismét a püspöki rezidencián legyen. Pártolja az eredeti szerkezetet.

Veszely Károly is az eredeti szerkezet mellett szólván föl, azt a többség elfogadja.

Az 54. §. az egyházmegyei gyűlés tagjait állapítja meg.

Lonkay módosítványt nyújt be, mely szerint az egyházmegyei tanítók 4 választottja is tagja lenne a gyűlésnek. (Helyeslés.)

Hatala Péter módosítványt nyújt be s a káptalanokat nem mint a 27-es bizottság javasolja, minden tagjuk által, de csak 2 választott által indítványozza képviseltetni.

Hajnal Lajos meleg szavakban említi föl a káptalanok bokros teendőit s szerinte nem kevésbé bokros érdemeit s ennél fogva a káptalanok minden tagjának meg akarja adni az egyházmegyei gyűlésben való részvétel jogát s Hatala módosítványát nem fogadja el.

A többség ezután Hatala módosítványait mellőzi s Lonkayét elfogadja.

Bartal György itt szükségesnek tartja kijelenteni, hogy a kisebbség, bár a munkát majd minden §-nál lenne módosítványa, tudván törekvése sikertelenségét, óvakodni fog a kongresszus idejét pazarolni s módosítványait nem nyújtja be, s egyszer s mindenkorra utal a kisebbség benyújtott különvéleményére, mint mely annak álláspontját teljesen képviseli.

Ekkor azután gözerővel haladt a kongresszus a részletes tárgyalásban, s kivéve Szilágyi Virgilnek egy már régebben benyújtott kisebb fontosságú módosítványa által most is létrejött változást s Nehrebeckynek a görög egyesült lelkészek segélypénztára javára tett módosítványát változatlanul elfogadta a munkálatot az 54. §-tól egész a 71-ig. Itt

Szilágyi Virgil ajánlja a közvetlen választások elfogadása folytán szükségessé vált választási előintézkedések tárgyában beadott új szakasza ide beszúrását. Elfogadtatik.

Elfogadtatnak azután a 71. §-tól a 110-ig a §-ok változatlanul (Bende József némi styláris módosításaival.)

A 110. §-nál ismét Bende József szólal föl s az egyháztanács határozatképes voltát ahoz kívánja kötetni, hogy a tanácsoknak legalább $\frac{1}{3}$ része jelen legyen. A módosítvány azután rövid diskusszió után, melyben Cziráky, Huszár Imre és Sennyei vettek részt, elfogadtatott.

Ugyane §-nál (az egyháztanács világi elnökeinek vonatkozólag) Gajzágó tesz indítványt, a mely szerint az elnök választatnék, Cziráky pedig azt ajánlja, hogy a kegyur legyen az elnök. Itt igen élénk vita fejlődik ki arra nézve, hogy a kegyur, ha nem katolikus, tagja lehet-e az egyházi gyűlésnek. Huszár Imre tulszárnyalt kérdésnek tekinti ezt, miután a 108. §-ban már eleve kimondatott, hogy a kegyur tagja a gyűlésnek (tehát valláskülönbségről említés nem tétetik.) Haynald tiltakozik az ily felfogás ellen, s Sennyei azt javasolja, hogy a tévesen értelmezhető §. utólagosan javíttassék ki. Ez el is fogadtatik, s utána Cziráky módosítványa is, a mely szerint a gyűlés világi elnöke a kegyur, vagy ha több kegyur van, az ezek által választott.

Változatlanul fogadtatnak el ezután a 116 §-ig a szakaszok. Itt vita keletkezett a fölött, vajjon annak folytán, hogy a 7. szakasz kihagyása folytán kimarad-e a vele ugyanegy tárgyra vonatkozó ezen s utána következő más három is? Végre is a jegyzőkönyv fölolvására által oda döntenek el a kérdés, hogy a §-ok kimaradnak.

Ezután a hátralevő szakaszok változatlanul elfogad-

tatnak. Elfogadtattak továbbá Szilágyinak már régebben beadott módosítványai is, melyek némi szükségessé vált kisebb-szerű változásokat foglalnak magukban.

Ezután tárgyalásra került az egész munkát befejezése után tárgyalni határozott 9-ik §. e) pontja az egyházi képviselők egyházmegyeenkinti számarányáról, mely is a javaslat szerint szintén elfogadtatott.

Helyi dolgok.

M.-Vásárhely, 1871. ápril. 1.

Csittszentiványi Koronka Albert, jogtudor és kir. táblai fogalmazónak temetéséről jövők... szomorú, gyászos temetés vala ez....

Egyetlen gyermek felett kesereg egy gazdag, egyedül jó édes anyja!

Igy halnak ők el egymás után, kikhez egy széles kör, s a nemesebb érzetű kegyelet oly édes reményeket fűz....

Harmincz évvel lefizetni az adót, miért e földre születtem? kisenvedt jó barátom? oh, e hamar, nagyon is hamar volt! S mégis harmincz éved érdeme dűsen lefizeté azt, mivel a hazának tartozál: — mert hiszen te teljesítéd fenkölt lelked és eszed nemes tisztét. Igen, e hon e kedves város és széleskörű ismeretséged nem az a feledés szánya, mely lecsapkodja kedves emlékedet az évek sorozatáról; hanem az a testvéri kebel, mely elhunyt után is a szeretetben a szeretetért szeret. Vagy mint egy ismerősöm emlékezik ma rólad: társasköri tisztetted úgy töltéd be, hogy habár ajánlatos színbem mások fölötted is ragyogának; de háládnál társadalmi, ügybuzgó körünkben nehezebben pótolható alig van.

Mintha csak most is baráti kezéd meleg szorítását érezném, midőn iskolánk ügyében nemes lelkedet fölkeremtem. Emlékszem, mily elragadó, mily átvillanyozott lelkesültséggel fogád fel a tanuló ifjúság érdekét; — pedig már szép férfias arcod halvány vonásain ott lebegett a halál előszele. Emlékszem, de ki ne emlékeznék még, hogy nálád nélkül egy jótékonyra szentelt hangverseny véghez nem mehetett? Ott voltál, mindenütt, hol jót kellett tenni. Ott voltál, hol mint művész a zongorán fájó könyeket kellett törölni: — s ott vagy most az annyira szeretett hazának csendes földkeblében s a kiömlő könyek, most bús sírodra hullnak.

Miért, miért kell annyi szép, annyi kiváló képzettséggel, oly ifjan a sírho szállni? ... Nem kérdezem... Érttem már! A jókra ott van szükség, hol a jó önmagában szentesül; s a veszteségre? hol még nem apadt ki a köny!!

Mennyi erély, mennyi szellem, mennyi munkásság laká nemes kebledet, melybe most a kérlelhetlen halál mártja romboló kezét!

De a halál, még sem oly borzasztó, ha utána nevének, szellemünk, cselekedeteink még élni fognak.... Mintha ezekkel mi is folytatnók életünket, s mintha halálunk után ennek öntudatával bírnánk! És a halhatatlanságnak nem egyik gyönyörű eszméje-e az, hogy emlékün s evvel szellemünk az élők között fennmarad? Csak, kik senkit sem szerettek, s kik semmi jót nem tettek, enyésznek el minden fennmaradó kedvesemlék nélkül; de a kinek boldogsága, a másokért táplált érzelmeinek boldogsága volt, az a másokért véghezvitt tetteinek szellemi és érzelmi visszaverődését még a síron túl is hordja lelkében.

Fellobognak a fáklyák gyászoló társaid kezében s megmozdul a bánatos menet nagy száma. Még egy való pont a város végén... Megszólal a gyászdal a dalárda ajkán, melyet Wocelka Éde a kesergők szívéből oly meghatóan irt ki ez alkalomra. Aztán a halomba hányt fáklya terhes, sötét füstfölegével be fűdi az elvonult gyász-

nak bus nyomát annak jelöl: hogy örökre bucsuzunkunk kell.

Isten veled jó barát! Legyen álmaid édes. Legyenek áldottak hamvaid, melyekhez szomorogva gyakran visszazarándokol fájó emlékezetem!!

Balás Antal.

— **A Bemszoborra begyűlt összegek kimutása.***) 1870 augusztus 1-től 1871 márczius 31-ikéig. Volt m.-vásárhelyi jogász Soós Gyula urtól a „Sz. H.” szerkesztősége által. 3 frt. — kr.

Esztergom vármegye 1-ső alispánya által egyesektől. 2 „ — „ Szabad királyi Győrváros közönsége által egyesektől. 11 „ — „

A helyi Önképző-Iparos segédegylet által 1870 october 8-án rendezett táncvigalom $\frac{1}{4}$ rész tiszta jövedelméből. 17 „ 8 „

A helyi ev. ref. Egyháznak köleszözt 1500 frt. tőke 6% kamtjából 1870 september 22-től 1871 márczius 22-éig fél évre betétetett. 45 „ — „

7879 frt. 80 krnak 1870 julius 1-től ugyan ezen év december 31-ig takarékpénztárilag tőkésített kamtjából 4 darab betéti könyv szerint bevetetett. 194 „ 80 „

Összesen 272 „ 88 „

Melyhez az ezelőtt begyűlt összegeket hozzáadva, fennebbi napozatig, az összes bevétel teszen. 9723 „ 94 $\frac{1}{2}$ „

Maros-Vásárhely 1871. márczius 31-én.

Szabó János

honvédernagy mint elnök.

Csikó Károly
pénztárnok.

— A „Reformban“ olvassuk, hogy a kedves Jókai pár Kolozsvárról ide városunkba is el fogna rándulni. Nincs semmi tudomásunk e hír alaposágáról, s azért nem is merjük közönségünknek a pusztá reménnyel felzaklatni. Ha azonban legkisebb bizonyosságot nyerne azon hír, hogy nincs kétség, hogy a kosorus művészek számára nálunk is dűsen terménének a honfui kegyelet örömvirágai.

— **Egy igen sajnós**, és közbotráunkozást idézett eset adta elé magát városunkban mult szombatn reggel 7 óra tájban. Pénteken estvén kezdőleg egy társas mulatság folyt egyik itteni vendéglőben, mely a társaság néhány tagja közt reggelig folyt. Ugyanitt, egy különvált körben mulatott három színész is, kik azonban hajnal előtt 3 óra tájban haza mentek. Jókai reggel az egyik színész Szentmiklósi K. szállásáról reggelizni ment egy kávéházba, hol az elébb mondott éji mulatók közül két egyént talált, kik ama vendéglőlől előtte jöttek ide feketé kávéra. A kávéházban jelen volt három muzsikus cigány is, és Szentmiklósi ezekkel beszélgetve, nótát fűtölt nekik, hogy azt megtanulják. A két éjjeli mulató ittastorma állapotban, belekötött a színészbe azon ürügyből, hogy a színész az egyiknek azt találta mondani: „kérem uraságotat ne zavarjon meg, hogy Bámbónak ezt a nótát elfűtölhessem,“ mire amaz a színészt keményen arczul csapta. A cigányok ezt látva, megijedve kifutottak az ajtón, a színész pedig szintén menekült az udvar felőli ajtón, de a két felindult embertől nyomon üldözötve, az udvar tornácán akarta magát hirtelen kereszttel vetni, hogy menekvő rést nyerjen; azonban oly szerencsétlenül talált ugrani, hogy főre bukott, s az udvar kövezetén betört fővel vérbe borult. A két dühöncz most a szerencsétlenre rohant s egyikük tulajdon olomgombos botjával, a másik pedig egy kézbe kapott karóval, számláhtalan ütésekkel tettek az eszméletlen sebesültnek egész

* Felkérjük a helyi és székelvöldi összes jótékonyági, kegyeleti és testületi tőke-kezelő urakat, ilyes nyilvános számvételei két l-punkhoz időszertileg beküldeni.
Szerk.

TÁRCSA.

Felolvasás a színekről.

a m.-vásárhelyi jótékony négyelet estélyén tartotta

Genesi József.

(Folytatás.)

Természettani színek.

Természettani színeknek azokat nevezzük, melyek előidézésére szintelen átlátszó testek, milyen az üveg, víz, levegő stb. kívántatnak. Ha egy sötét szobában arra kényszerített kis nyíláson napsugárt bocsátunk be s azt három oldalú üveghasábra irányozzuk, színekpet nyerendünk, melyben a színek rendez e: vörös, narancsszín, sárga, világos kék, sötét kék és ibolya. A napsugár t. i. megtöretik és hét színes sugárrá válik szét. A szírvány színei is ugyan ezek; a miért is tisztán meglehet fejteni, hogy a szírvány nem egyéb, mint a napsugaraknak az esőseppekben történt megtörése és szétszórálása. Gyakran van alkalmunk a fűszálon rezgő kis harmat-cseppet, a mint más és más helyzetből nézzük, a szírvány egyes színeiben láthatni; e szerint tehát számtalan vizesepennél könnyen előállhat azon jelenet, hogy a szírvány képe tűnik fel; mit malmoknál is gyakran észrevehetünk, ha a nap hátunknál sűt.

Szintelen átlátszó testeken, milyen pl. a levegő, ha tömegük nagyobbodva homályosabbakká lesznek a sötétséget kék színben, a világosságot pedig sárga színben látjuk. Innen magyarázhatjuk az ég boltozatának szép kék színét, mely a magas hegyeken, hol a vékonyabb légréteg nem oly homályos, sötétebb, és ha a légrétegnek semmi homályossága nem volna, a végtelen világűr feketének tűnnék fel. Ide tartozik a hegyek kék színe is, ha azokat nagy távolságból nézzük. A nap, mig magasra nem emelkedik, a földfelületén át sok finom gőzön hatván kereszttől szemünkbe: vöröses; de a mint kezd magasabbra emelkedni s ezzel a gőz mélysége, illetőleg homályossága

csekélyedni, sárgább színű lesz, mig végre szintelen fényvel ragyog fel. Az alkony pirjának is oka ebben rejlik

Vegyteni színek.

Vegyteni színeknek nevezzük azokat, melyeket valamely tárgyakon állandóan észreveszünk. A színt a tárgyakon is a fényugarak eszközlik, t. i. minden fehér sugár — mint már mondtam — 7 színes sugárból áll, mit a három oldalú üveghasábon kiűl úgy is észlelhetünk, ha egy kör alakú lapra a szírvány színeit lefestve, ezen lapot gyorsan forgatjuk, e forgatás folytán szemünkben a színek összevegyűlvén, a lapot fehérnek fogjuk látni.

E szerint azon testek, melyek a fényugarak minden színét visszaverik, fehérek; azok pedig, melyek ellenben azokat egészen elnyelik, feketék. De vannak testek, melyek a fényugár említett színeiből csak egyet vernek vissza, mig a többit elnyelik; ekkép származnak a szorosabb értelemben vett színek, pl. egy vörös test azért vörös, mert a reá eső vegyűlt sugarakból a többit mind elnyeli és csak a vereset veri vissza. Ez áll a kék, sárga stb. színekről is. És mivel nem minden testnél történik tökéletesen a színes sugarak elnyelése vagy részbeni visszaverése, innen származnak a színárnyalakok és azoknak végtelen fokozatai. Ha a szintelen átlátszó testek átlátszóságukat nemikép elvesztik, fehérek lesznek, pl az átlátszó víz hóvá jegezesedvén, fehér lesz. A életműves testek, ha csak félig égettnek meg, feketékké válnak. Ha a fehér testet meghomályosítjuk, sárga színt nyerendünk, de kéket, ha a sötét testet megvilágosítjuk. Az ugynevezett savak által sárga és narancs, az évrények által pedig kék és ibolya színt idézünk elő legtöbbször; e testeket aztán különféle arányban egyesítvén egymással, különböző színeket is nyerünk.

A színek kedélyhatásáról és erkölcsi jelentőségéről is egy keveset szólni alkalmoszerűen tartottam.

A fekete szín komoly és lehangoló érzelmeket kelt a kedélyben. E szín — mint említettem — származik a fényugarak elnyeléséből, s talán éppen ezért szolgál a gyász és komolyság jelvényeül! Bizony, hányszor em.

történik az, hogy örömeinket és boldogságunk fényét is akép nyeli el a sir, mint a fekete tárgyak a rájuk eső napsugarakat! S ha általában a fekete színt oly sokan hordják, különösen a férfiak közül, e fölött sok kérdést tenni — úgy hiszem — fölösleges. Nem minden férfinak kell ugyan gyászolni; de igen is minden férfinak komolynak kell lenni; ők vannak inkább kitéve az élet gondjai, terhei és viszályainak, ők a fehér táblán a fekete czélpont, melyet ha a golyó nem is talál mindig, de reá van irányozva az. A nőknek a férfi oltalom alatt gondjai kevesbitvék, különben is ők vitorább kedélylyel és vonzóbb külsővel lévén a természetből megáldva, helyesen illenek öltözékeikre is a mosolygóbb színek; s örülnek is azoknak különösen mig fiatalok, hisz a játszodni szerető gyerek is örömeiből futkároz a színes pillangó után! De a mint a fiatal nő kezd a korban haladni s az oly rövid időhöz kötött gyermeki ábrándokból mintegy felriasztva, az élet komoly valóságával megismerkedni, a szerint az élénk színek is árnyéklatokkal lesznek vonzóbbakká. És a kik közülök a fekete színt kezdik kedvelni, rendesen komor és sorvasztó gondolatoknak engedik át magukat.

A fehér oly izgatólag hat a szívre is, mint a szemre; éppen ezért örömeit hordozzák maguk, kik tetszvágyók szoktak lenni. E színt általában azon sajátosságánál fogva, hogy a legkisebb foltot sem engedi magán feltűnés nélkül, a tiszta és ártatlanság jelképeül fogadták el; s valóban érdeket keltő hatását nem téveszti el kívált a fiatalok között azokon, kikről meg vagyunk győződve, hogy szívök is oly tiszta, mint fehér öltönyük.

A sárga szín legtisztább állapotban derűt, pompás és vitor érzetet gerjeszt a nézőben s rendesen kik ezt hordozzák szintén hasonló kedélyállapotról győznek meg. De ha e szín eredeti tisztaságát nemikép elvesztette, megvető és csaknem kiállhatlan érzelmeket kelt fel. Többnyire az izgatott kedélyűek és veszekedő természetűek kedvelik és választják ki. A narancs szín a tiszta sárga által előidézett derűtséget még erősebben fokozza.

(Vége következik.)

testére... A megrémült kávé egyik eselédjét a rendőrséghez, másikat pedig orvosért szalasztotta. A rendőrség nyomon ott termett, s a két dühönczöt azonnal fogságba tette; a szerencsétlen színész pedig a kórházba szállított, hol maig sinlik, és állapotáról még hivatalos orvosi vélemény nem adatott ki a hatóságnak.

Ez esemény persze pár óra múlva már százféle versióval forgott szájról-szájra a városban, s e közt általános azon vélemény, hogy a két tettes már évek óta, mint vérengző, verekedő van megjegyezve.

Minden tulzások vagy palástolások kikerülése végett legcélszerűbbnek tartottuk, az egész eddigi tényálladékokat a Tts rendőrigazgatónál megtudni, s a fenirtakat egyenesen rendőrigazgató Tks Vadai Filep Lajos urnak saját előadása után irtuk le. Ugyanezen úrtól tudjuk azt is, miszerint azon felmerült hír, hogy a fenni féktelen tettet elkövetők ellen, ezelőtti hasonló tetteik miatt ítéletes fenytvények volnának, de ezek fogatba nem vétettek, — alaptalan koholmány.

Minden körülmények között felettébb sajnós eset a jeleni s mi a további következtetéseket szoros figyelemmel kísérni el nem mulasztandjuk.

— **Szinészünk** bucsuloadása „III. Napoleon bukása” volt. Leirhatlanul silány darab, de korszerű címe két este egymásután egy kis utavalót hozott a társulatnak, mit nem sajnálunk tőlük, mert eleget nyomorogtak itt, s végül még szinte gyász is érte városunkban. Innen Brassóba mennek, kívánunk nekik ott jobb sikert, de ehhez egy kisé jobb szervezetet is kell kívánnunk!

— **Csiki Sándor**, városi polgár és n-nyulási földbirtokos Csiki Márton ur fia, f. hó 2-án N.-Nyulas helységében lováról oly szerencsétlenül fejére esett, hogy azonnal meghalt.

A gyászjelentést lapunk bezártakor kaptuk.

† **A m.-vásárhelyi dalárda** folyó hó 11-én, husvét harmadnapján, t. Lénárt Károlyné termében, dales-télyt adand, melyen a helyi első zenekar is közre fog működni. Kedves emlékeztetésben lehet az illetőknek a mult hó 15-én adott hasonló estély, melyben ének, zene és táncz üdíté a kedélyeket; s ha a „szél fuvatlan nem indul” ez alkalommal sem fogna csalódní, ki az ének és zene előadás után, egy történetesen tánczra kerekedhetni reméli. Annyit bizonyosan mondhatunk, hogy a rendezők, az előadás után nyilvánvaló közkívánságnak ellenszegülni nem fognak.

— **A marosséki tűzbiztosító társulatnak** m.-vásárhely városi tagjai és volt tagjai mult vasárnap a tanács-ház termében egy gyűlést tartottak, melyből egy 20 tagu bizottság küldetett ki ezen társulatnak a városra vonatkozó régi zavaros ügyeit részletesen átvizsgálni s egy jövő nagy gyűlésnek az ügy állását előterjeszteni. Bővebben a jövő számunkban szólnak ez érdekes ügyről.

Szekelyföld.

— A volt szekely huszárok „furázsi pénzei” alapja tárgyában kérvényt intéztek az érdekeltek az országgyűléshez, hogy ezen pénzalap, mint természeténél fogva magánvagyon, — az illetőknek visszabocsáttassék. Az „Ellenőr”-ben egy erre vonatkozó felvilágosítást olvastunk, mely ha a tényállás valódiságát tartalmazza, — a képviselőház teljes figyelmét érdemli.

— „Tengerre Magyar!” e szavakkal kezdé 1847-ben öröklemekeztető egyik beszédét a nemzet láng-lelkű szónoka Kossuth; e jelmondatra utalunk midőn az alábbi jelentésre szekely ifjaink kiváló figyelmét felhívjuk. A bécsi tengerészeti osztály jelenti, ugyanis, hogy több tengerészeti növendék-helyek vannak üresedésben, melyekre csak magyar születésű ifjak pályázhatnak. A pályázók 18 évesnél ifjabbak nem lehetnek és vagy a hat reáltanodai osztályt vagy a gymnaziális nyolcz osztályt végzeteknek kell lenniök, hogy fölvehessenek. Évdíjuk 400 frt. A folyamodványok május végéig a bécsi tengerészeti osztályhoz nyújtandók be. Hány derek szekely ifju van, ki ifjan befejezi az iskolai előkészületet, s busan tekint az előtte nyitva álló nehány szokásos pályára, hol mindenütt egy beláthatlan légió áll előtte! Theologus, vagy jogász lesz? oh de mikor kerül itt ő reá a sor! Másfelé is kellene azért tekinteni! az esős, éghajlat-edzett szekely ifju teremve van a tengerészetre, s ott ám gazdagabb kilátások nyílnak az ügyes emberre mint sok márkális vagy megyegyűlés kegyelmi szérűm. Azért hát „Tengerre Szekely!”

— Még egy gyönyörű ajánlatot hoz az „Erd. gazda.” Gépész növendékeket, kivált kik ezen szakra természeti hajlammal és találatkonysággal bírnak, s legalább 12—14 évet betöltöttek, előnyös feltételek alatt szívesen fölvesz és kiképez gépgyáros Rajka Péter ur Kolozsvártt. A közvetítést az „Erdélyi gazda” szerkesztősége örömezt elvállalja. Mennyi ügyes, sok természeti adománnyal bíró „faragó gyermek” lappang és vész el kivált a szekely-földi erdős vidékek falvaiban; ezeket a maga is szekely születésű gyárvezető, kiváló előszeretettel fogadná.

— Sok szekely anyát érdekelheti azon hír, hogy egyike azon jó madaraknak, kik a szekely (kivált csiki) leányokat mint aljas kereskedelmi cikket szállította sok ideig Oláh- és Törökországba, egy Schwarz nevezetű emberkupez, Temesvártt becsipetett. Vajha többi czinkostársa is mind egy lábíg bekerülne érdemlett helyére: a tartós hüvösre.

— Biztos forrásból értesülünk, hogy éppen most törekszenek sepsi-sz.-györgyi és szekely-udvarhelyi polgártársaink, takarékpénztár létrehozására. Már a hírét is melegen üdvözljük, mert ellehet mondani, hogy ez a „kezdetek kezdete!” A takarékpénztár pénzt terem, de mondhatjuk pénzt facsar a kőből is! Ezelőtt tíz évvel minden embert kinevettek volna, ki a m.-vásárhelyi piacon azt merte volna mondani, hogy ebben a városban akadna olyan ember is, ki pénztét öt procentre betenné egy nyilvános intézetbe, s hogy olyan ember is akadni fog itt,

aki azt a pénzt onnan magasabb kamatra kiveszi. Kinevették volna biz azt; mert legelsőbb is, senki sem hitte volna hogy itt van heverő pénz, s aztán tisztességes polgár emberről fel nem tette volna senki hogy nyilvánosan kölcsön kérjen pénzt; hogyisne, hisz ez szegény! De ime, ma nemesak takarékpénztár, de még egy meglehetősen nagy bank is van itt, és mindakettő alig győzi a sok pénzt bevenni és kiadni. Elrémlül akárhány ember, mikor hallja, hogy ez a két intézet 4—5 millió forint forgalmat csinált e kis városban már első s illetőleg második évben. Pedig ez merő igazság; olyan igaz, mint amit előbb mondánk: hogy a pénzintézet még a kőből is pénzt facsar.

Igen örvendenénk azért, ha azon t. szekely városainkból, hol jelenleg éppen ily pénzintézetek vannak alakulóban, ezen ügy állásáról bővebb tudósítást is adhatnánk, buzditó például a többieknek.

— Boldog nemzet, melynek oly fiai vannak, kiket a többi fajok töle irigyelnek, s magukénak disputálni akarják! Miniszterelnökünk majd a muszkák, majd a tótok, most meg a horvátok reclamálnák magukénak. Hisszük mi azt, hogy ő nmíga a Szt. István koronája alatt minden népfajt egyiránt szereti s boldogítani óhajti; hanem az ő verségre nekünk székelyeknek egyedül van jogunk! Ott virágzik az ősi Andrásiak családfájának egyik szerényebb, de ép oly nemes ága, mainapiglan Csik Sz. királyon, mint a hogyan ezt a nagy honfi és honatya maga is, egész világ előtt vallja.

Orvosi vélemény a Búdösön felállítandó államszemgyógyintézetre nézve a m. k. belügy-minisztérium 1870-17729-ik számához.

Már a Barcaságból látszik a lefolyó Oltnak nyugoti részén egy magas, meglehetősen magányban tornyosuló hegy, mely a régi és újabb bányáktól — mint Erdélynek egyik leghíresebb pontja ismerték. Az Oltnak szük medre elválasztja a Hargitta főhegylánczolatától és kinyuló előfokot képez a Kárpát-hegy lánczolatában. Meglepőbb látványt mutat inkább a nyugoti oldalról mint a déli-ről, és látszólag közvetve kup idomban emelkedik a Csikszékből.

A Búdöshegy 624-ölnyre fekszik a tenger színvonala fölött, képviseli a Hargitta hegynek különféle minőségeit. — Hírét a Búdösnek azon kigőzölgések szereztek, melyek a Bikszádtól — Volál völgyébe lejtő déli hegyoldalon találtatnak.

Ugyan is vannak e trachithegyen sokféle nyílások, melyek barlangokba vezetnek.

A legmagasabb barlang (555-öl a tenger színén) 11 $\frac{1}{2}$ -öl magas, — egy öl széles, — 16—20 lépés hosszú, kívülről befelé lejtő üreg, melyben a hegy mélyéből fejlődő gáz öszszegyűl, és a bemenők arany és ezüst neműit megbarnítja.

Ezen szesz sulyosabb a légköri levegőnél, bétölti bizonyos magasságban a barlang belsejét és a bemeneti nyílások kifelé tödul. — Nehézség nélkül a közép magas ember hatolhat befelé, — csak hogy az arca a szesz fölött emelkedjék, mire ügyelet és felügyelet kívántatik. Ezen szeszbe ereszkedő test-részek kimelegednek, mi által sokan azon hiedelembe jöttek, hogy ezen szesz sokkal melegebb a küllevegőnél. Ez épenséggel nem áll, mert a hőfok az üregben a küllevegővel majd mindig egyenlő.

A barlang fala és boltozata könnyen lekaparható természetes kénnel befedve vagyon, — az üreg hátulsó végén tányérba felszedetnek a gőzből képződött csöppek, melyeket a nép mindig becsesnek tartott és tartani fog a szembajok ellen.

Vannak még több üregek és kissebszerű barlangok; ugyan is emellett közel kelet felé fekszik egy kisebb barlang, melynek falazata timsóval béakva vagyon. De több helyeken is található ily szesz kigőzölgést, — azon felül találtatik a tányázó vendégek helyiségén tájtékkő, (Binsenstein) is, mely csakis kénsszesz által elporhadt trachit.

I. Ezen bűdös barlangtól nyugodtra széles völgyben, mintegy 100 □ ° területen vannak sok források, melyek heppedő, lápos földből kibugyognak, vékony erekben lefolydogálnak és a szesz kifejtés által forrásként tűnek fel, mely kén büzt és savanyu izü.

II. A fekete patak sík völgyében hasonló források találtatnak.

III. A hegynek déli területén mész csodasó és vasat tartalmazó források találtatnak, melyek lefolyásában falevél lenyomatok és bekérgezett kagylók mutatkoznak.

IV. Valamivel feljebb, a tető közelében egy igen jó iható szénsavas vasat is tartalmazó borviz találtatik.

V. Vannak számtalan fortyogó lobogók, melyekben a felgyöngyöző hullámokat a nagy mennyiségű kénsszesz szénszesz minduntalan kifejti.

Nafta és fenylő illat az egész légkört eltöltik, a meglepésig szépen viruló tarka vegyületű növényvilágból különösen gyönyörű drosera rotundifolia szép vörös leveleivel és fehér virágaival az illatáramlatot kellemesíti.

Nagy területén tőzök találtatik és az áramló naftás légkör ezen égaljat tartósan egészségesnek jellemzi.

A Búdös barlangtól 2 órai ki nem fárasztó séta ezen bámulatos vadonba a szt. Anna tóhoz vezet. E tó köre mintegy 1000°, mélysége 6° mély mederben fekszik. Partjain tölgyek — bükkök, fenyvesek stb. a magasba tornyosulnak, tükre e tónak esendes, nem látni egy falevélmozgást sem; nincsen semmi által e néma csend megzavarva — csak is a körül fekvő fák és a fönn lebegő fellegek a tóban levannak tükrözve s mind ezen tündéres látvány titokteljes bűvőt kölcsönöz egy az egész helyiségnek mint ébreszt a környező vándorban.

E vidéken hajdan kénbányászat volt — most 10 millió négyszög öl tartalmaz kissebb nagyobb mértékben ként — és egy □ (négyszög) öltre két mázsa ként számíthatni — minek kifejlődése — mindaddig fog tartani

— míg a vulkán természeti munkálkodás a hegy gyomrában meg nem szűnik.

Hásonlóan találtatik timsó is, melynek helyiségét jellemzi a tenyészet hiánya.

Ezen két gazdasági cikik a vegytan jelen korszakában könnyebben kiaknázható mint hajdanában volt.

Ezen helyiség meglepő természeténél fogva úgy tűnik fel — mint egy elhamvadott vulkán — a Nápolyban létező 27 barlanggal némi hasonlatossággal bír, s itten is találtatik oly anyag, melyből a Cyclopsféle falak építhetők; kitűnik a fentebbiből, hogy olyféle gőzölgő és természetű források mint Franzensbadban vannak itten találhatók.

A Vézuv kitörésekor itten szokatlan jelenségeknek mutatkozni kell, mind a mellett hogy ezekről az adatok nincsenek kellően följegyezve, mert a föld delejességének kimaradhatatlan befolyásának tekintendő, hogy ilyenkor a leirt kigőzölgés és a források fortyogása rendkívülien emelkedik, míg a Nemere szélnek uralkodásakor — mind ezen tünetmények alább szállanak a tökéletes megnémulásig.

A bűdös égalji viszonyainál fogva sok szembaj ellen hasznosnak bizonnyult.

Meglenne hagyandó az egész saját természetes viszonyai között — de hogy a barlangban fejlődő szesz művésziileg legyen elszármozandó és alkalmazandó — erre csak egyszerű meggondolás és kivitel kell.

Ennyi alkatrészek a forrásokban, melyek bővebb vegyészeti kémletek által még jobban kifejthetők, gyógyerőt kifejteni vannak hivatva.

Tekintve, hogy itten a barlangban kifejlődő szesz (nem éppen kénssav kizárólag) a mellék barlangban timsó, a számtalan forrásokban ezen alkatrészen kívül vasroszda mésszel is egybekötve — továbbá náfta kötött és kötetlen szénsav oly tényezők, melyek eddigi tudás szerint gyógyítólag hatottak eddig is, hogy az ösztönszerűleg oda vándorló népsokaság fáradtságos utazása és minden lakás hiánya mellett is meglepéddel tér vissza, tudván azt, hogy a lobogóba állva, mely 7 foku, a lobogón kívüli test része izzadásba jön.

Hisz ezen izzadást okozza a szénsavsszesz — mi melegeit az által, hogy a bőridegeket kellemesen felfingerli és ez által a bőrtől műveiben gyorsított vértörést és vérkeringést gerjeszt.

Megvárhatni, hogy kedvezőbb vizsoayok között még kedvezőbb eredmények fognak mutatkozni.

A népek gyógykezelése öszpontosul abban, hogy a barlangban készült gőz célszerű edénybe felfogva a szemre alkalmaztatik és a csepesült gőz a szem mosogatására alkalmaztatik.

Hasonlóan a fortyogók felszínén tartozkodó gőzzel szem öblintések, az általános, isten szabad ege alatt lévő lobogókban fürdés történik és utánna kellő mozgás a ki-valólag tiszta légben képezik az egész gyógykezelést.

Tapasztalás szerint használt és használnia kell a következő bajokban:

A kötszövet idült lobjai által képzett kórterményeknél akár egyszerű idült kötszövet (cathar) akár az egyiptomi kötszövet-lob vagy trahoma, vagy rossz vérvégület nevezetesen görvélý kórosoknál — scrofulosis — előfordulni szokott izzadmányok felszívódása eszközlése által.

Hol a bűdös gőze, ide nem számítva a vegyhatást, mint kitűnő ingerlő szer, hat a beteg kötszövet véredényeinek idegeire az által, hogy ezek tevékenységét ösztönöztvén, a táplálati zavarokat kiegyenliti és ez által a felszívódást előmozdítja.

Elvan ismervé az egész szekely néptől, hogy az egyiptomi szemlob és baj az itteni tartozkodás rövid ideje alatt elenyészik s ezt minden részrehajlatlan gyakorló orvos bé is vallja és a kedvező eredményről magam is megvagyok győződve több éveken keresztül.

(Vége következik.)

KÜLFÖLD.

A világ mely Franciaország közelebből lezajlott védharczát a legbensőbb rokonszenvvvel kísérté s az ezen csapás felett, mely e nemzetet érte, humanus részvételének is oly nagymérvű kifejezést adott: most némi számalommal kénytelen tekinteni azon irtozatosan tulkapó rakonczátlankodásra, mely a respublica-demokratianak meggyalázott köpönye alatt Páris falai között dül.

Tévednénk azonban, ha azt hinnők, hogy e zavar támasztásában Páris minden társadalmi kategóriáinak része var, ellenkezőleg a vagyonos középosztály nemesak nem osztozik benne; de sőt telhetőleg közre munkál e fejletlen igyekvések megszüntetésére s a közrend és a polgári béke és egyetértés helyreállítására.

Hogy ez igyekvésének még eddig jobbadán csak passiv magatartásával adhatott kifejezést; azt helyzete igazolja, — de éppen e körülményben bírja kapcsát a kormány azon elhatározása, mely szerint — eddig sem tétlenül ugyan, azonban minden tényleges fellépéstől távol, — már megsokallva e pokoli játékat, mely nem sokára Franciaország drágán visszaváltott szabadságát tehetné fel kártyájára, Páris megfőké ezére látszik intézkedéseket tenni.

Újabb értesülések nyomán hajlandók vagyunk fenntartani minapi azon feltevéseinket, mely szerint ez üzelmekbe az utczai proletariatuson kívül a reactió is nagymérvben bejátszik — és pedig mind az orleans-ok mind a napoleónidák részéről.

E belzavarok mellett egy idejűleg nem csekély gondot okoznak a francia kormányának még az algiriak is. Mokrani egy tekintélyes tartományfőnök 40,000 emberrel nyílt háborút izent Franoziaországnak. — Egyébiránt már elegendő számu sereg ment az anyaországból a gyarmatba s valószínű, hogy a francziák nemsokára,

habár sejtetőleg komoly harcok után is, a lázadásnak uraivá lesznek Algierban.

Távirati hírek:

Páris, márcz. 28. A város nyugodt, a lázongó nemzetőrök védelmi helyzetben tartják magukat. — A közp. albizottság, mely a közp. bizottság helyébe lépett 25 harcokzás zászlóját föllállítását határozta el. — 4 órakor a város ház terében ágyúdörgés között ünnepélyesen proklamálták a „communé.” — A bank a közp. bizottságnak egy 500,000 frknyi kölcsönt adott. — A kormány katonák elmentették a Sévres melletti hajóhidat. — A „Crieu du Peuple” mondja: A vasárnapi szavazás a versaillesi kormány letevését proklamálta.

Páris, márcz. 29. Chanzy csak azon ígéret mellett, hogy 6 hónapig parancsnokságot át nem veend, bocsátott szabadon. A „Jour des Debats” szerint a „commune” tegnapi ülése anélkül, hogy az életkérdések fölött valami megállapodás történt volna, bezárattott.

Páris, márcz. 30. A község forradalmi lapja írja, miszerint a községtanács elismerte a nemzetgyűlést azon feltétlen alatt, hogy az a községtanács hatalmát tiszteletben tartsa. A hónapokint ujan választandó s bármikor elmozdítható végrehajtó hatalom a község nevében fog aláírni és végrehajtani. E hatalom jelenlegi tagjai következők: Eudes, Tridon, Vaillant, Lefrançais, Duval, Pyat és Bergeret.

Versailles, márcz. 31. A miniszterium, mint szintén a nemzetgyűlés Fontainebleauban szándékozik átköltözni.

Shverin, márcz. 30. A Mecklenburgban internálva volt francia foglyok ma Hamburgba szállíttatnak, hol francia hajókra kelnek.

München, márcz. 31. A német csapatok parancsot kaptak, miszerint ha netalán Thiers őket segítségre hívna fel a fölkelés elnyomására, azonnal minden tétova nélkül engedelmeskedjenek.

Berlin, márcz. 31. Oly hadügyi intézkedések tettek, hogy 24 óra alatt legalább 200,000 ember vonathassék össze Páris alatt; mindenekelőtt 18,000 lovas mozdíttatott előbb.

Szt. Pétervár, márcz. 30. Egy oly csári ukáz bocsátott ki, a mely szerint a zsidóknak a lengyel és héber nyelvnek egyházi nyelvül való használata megtiltattik, s azok helyett a Lengyel- és Oroszországban levő zsinagógákban az orosz nyelvnek használata rendeltetik el. E czélból Mandlsternt pétervári zsidó tudós bizott meg a zsidó imádságoknak orosz nyelvre átfordításával.

Szt. Pétervár, márcz. 30. Egy császári ukáz Gortschakoff herczegnek a „fenség” örökös címét adományozza a haza és a trón körül szerzett érdemei és azon működése tekintetéből, melynélfogva a pontuskérdés békés és Oroszországnak megfelelő megoldást nyert.

Berlin, márcz. 31. A békekonferencia e hó 28. hivatalosan megnyitott, miután annak tagjai a modus vivendi iránt megállapodásra jutottak. — A munkálatok folyamáról a conferencia tagjai a legszigorubb discretiót fogadták. A tárgyalásokban részt vesznek Németország részéről b. Balon, v. Arnim, gr. Guerdit (bajor), gr. Uetkuell (würtenbergi.) Franciaország részéről b. Goulard, Clerico, Don Trellain.

VEGYES.

— **Lapunkról** a szerkesztő-változás alkalmából a „M. P.” is szíves volt megemlékezni. Köszönjük, de a „visszmondás” nem a mi mesterségünk.

— **A képviselőház** ápril 5-ikén tartja ünnepelőtti utolsó ülését s nagy csüdtörökön kezdődik meg az ünnepi szünidő, mely azonban nem lesz hosszú, minthogy ápril 17-ikén ismét megkezdődnek az ülések.

— **Beküldetett** hozzánk egy a földmívelési miniszterium által kiadott hasznos könyv: a „Fatenyésztes” Lukácsy Sándortól; e mű olvasókönyvül van szánva a népiskolák számára s utmutatóul a gyümölcsfák és gyümölcsöző bokrok, disz- és gazdaságifák szaporítására, tenyésztesére, ápolására és hasznosítására. Kíváncsok mentül elterjedtebb használata. Ára fűtve csak 40 kr.

— **A dicső-szentmártoni pince-egylet** megalakítására hívja fel márcz. 7-ikéről Erdély gazdait és kereskedőit gr. Bethlen Camilló mint elnök, Szilvássy Sándor, Vita Sándor, Pótsa József, Bedőházi János, Farnos Elek, L. Gyárfás Ferencz mint id. választmányi tagok. A szétküldött alapszabály tervezet csaknem szó szerint másolva van, a megalakult kolozsvári pince-egyletéről. Főbb különbségek: 1. p. „Az egylet célja: a két Küllő és Maros közti vidékek borászati és szállószeti érdekei emelése és kereskedés ezen vidéki borokkal. — 3. p. Az alaptőke alakul 50 frtos részvényekből. A társulat magát megalakultnak nyilvánítja, mihelyt 50 ezer frt. értékű részvény aláíratott. Az aláírás nyitva áll május 7-ig, 75 ezer frt. erejéig. — 4. p. A gyűlések helye D.-Szentmárton; 1. szavazatra 3 részvény ad jogot. — 6. p. Az igazgató választmány áll az elnökből és 3 évre választott 15 tagból. 10. A must-szállítás költségeinek apasztása végett: a részvényesek kívánságához képest, egyelőre Maros-Vásárhelytől, Radnóthon, Erzsébetvárosra és Balavásáron is, a dicső-szentmártoni főpincekezelő vezetése mellett, alkezelők alatti pincek állíthatnak.”

— **Luiza** angol herczegnő menyegzője alkalmából a londoni központi távirahivatalból annyi sürgőnyt küldtek szerteszét a lapoknak, hogy ezek összege 55,000 szót tesz. Mily nagy tömeg ez, fogalmat szerezhetünk róla, ha megtudjuk, hogy 55,000 szó az óriás „Times”-nak 27 oldalára férne le.

— **Az első folyamodású kir. bíróságok** szervezése tárgyában az igazságügyminiszteriumban felgyűlt irományok az országgyűlési 25-ös bizottság tagjai között könyomatu másolatokban nemrég osztattak szét. Ennyire elő-

haladván a dolgok, az igazságügyminiszter kénytelenítette érzé magát azon törvényhatóságokat, melyek a járásbíróságok területkörének meghatározása iránti véleményüket ez ideig még be nem adták, azon megjegyzéssel megszünetelni, miszerint közönségük érdekében igyekezzenek a bekívánt véleményt az adott határidőre benyújtani, nehogy az előterjesztés elkésése miatt — a különben talán jogos igények és kívánalmak — figyelmen kívül maradjanak.

— **Gr. Bethlen Kamilló** a teremi községi iskola számára 28 és 99/100 holdnyi fekvőséget ajándékozott. Elég szép és nemes tett arra, hogy készséggel feljegyezzük.

— **Haynald Lajos** kalocsai érsek az Újvidéken létesítendő növényelvére tízezer forintot ajánlott fel.

— **Követsére méltó példa.** Heves- és Külső-Szolnok megyék iskolatanácsa a következő, elismerésre méltó határozatot hozta: Az iskolatanács tagjai, áthatva a népnevelési ügy fontosságától, az évnegyedes gyűlésekre lemondanak az utiköltségről s napdíjakról, s csak egyes rendkívüli esetekben kiküldetések alkalmával ohajtják annak igénybevételét. Ezen határozata alapján nevezett iskolatanács a mult évre említett czimeken az államtól semmit sem kíván.

— **Honvédtanúaink** is lesznek mint a „Debreczen” írja; ugyanis Debreczenben a honvédelmi miniszterium megkereste a városi hatóságot, hogy az utászok kiképzésére szükséges földtér lenne-e hajlandó átengedni. Reméljük, honvédségünk érdekében a legszívesebb készséggel fog ez ohajtásnak elégtételt.

— **A honvédségi kezelő tisztek** intézményének behozatalát czélzó javaslat legfőbb szentesítés végett már ö felsege katonai irodájában van, és nem sokára életbe is fog lépni. A kezelőtisztek a többi tisztekkel egy rangban fognak állani, szintén honvédegyenruhát viselnek, de öv nélkül s a tisztek fele főhadnagyi, másik fele hadnagyi rangban álland.

— **Az ezüst árkelet-pótlék** folyó évi ápril hóban valamennyi, ennek beszédésére jogosított és e jogot igénybe vevő vasutakon, a m. korona területén, 20%-al lesz számítható.

— **Honvédkerületi zenekarok.** Az egyes honvédtanúainkál már közelébb föl fognak állíttatni a zenekarok, melyeknek létesítése már a mult évben tervezett. Egyelőre azonban csak kettőt engedélyezett a honvédelmi miniszterium, míg a többi kerületek ez iránt való kérvényét elutasítá.

— **Orosz konzul Pesten.** Bécsi lapok szerint az orosz kormány is konzulátust szándékozik fölláttatni Pesten s a magas arisztokrácia egy tagja volna ez állomásra kijelölve. Vajjon épen csak kereskedelmi érdekekben működnek-e aztán ez a „konzul,” az kérdés.

— **Betiltás.** A magyar kir. kereskedelmi miniszter Magyarország és Erdély valamennyi törvényhatóságának tudomására juttatá, hogy a magyar kölcsönös biztosítobank üzletének folytatása azon okból tiltatott be, mivel a társaság az üzleti forgalmat előbb kezdette meg, mint a kormánytól alapszabályainak jóváhagyását megnyerte volna. Ez okból a társaság üzleti okiratai, pénztárai, peccsnyomói is zár alá helyeztetek. Ha e tilalom daczára a társaság valamely hatóság területén, főkéntzetben folytatná üzletét, ez azonnal megszüntetendő. Jelenti egyzersmind a miniszterium, hogy ezen czim alatt egy új társulat alakult, melynek alapszabályai észrevétel nélkül helyben hagyattak, ennek üzlete tehát mindenütt, hol a hatósági engedélyt megnyerte, folytatható.

— **Benedikty György,** mint az orsz. evangélikus árvaegylet alelnöke értesíti a közönséget, hogy az egylet részéről márczius 31-ikén megtartott sorshuzáshoz tartozó sorsjegyek tulajdonosai, ápril 3-ikától kezdve naponkint délelőtt 10 órától 12-ig és d. u. 3 órától 5-ig az evangélikusok főiskolájának kisebb termében, az eredeti sorsjegyek kiszolgáltatása mellett, a nyereménytárgyakat átvethetik. Megjegyzendő, hogy a nyereménytárgyak kisorsolt jegyzéke, külön mindazon vidékieknek, kik a sorsjegyek árát a kiküldött határnapig beküldék, posta útján fog megküldetni.

— **A kolozs-monostori felsőbb gazd. tapintézet**nél megüresedett az erdészeti segédtanári állomás, melyre a földmívelési miniszterium pályázatot hirdet Pályázati határidő: aug. hó 15.

Törvénykezés.

Jegyzéke

a maros-vásárhelyi k. urbéri t. széknél 1871. ápril 1-én nyilvános ülésben előadandó ügydaraboknak.

Ülnök Tamási Béla által.

B. Bálintt Józsefnek és Máriai Albertnek M.-sz.-Anna község e. közhelyek felosztása iránti p. Turi Borbárának Csibi József e. p. B. Radák Ádám és társának Mikeszásza községe közhelyek felosztása iránt. Biró Annának Lukács Márton e. p. B. Bálintt József és társának Demeter János e. p. Szentgyörgyi Simonnak B. Bálintt József e. p. B. Bánffy Dániel és Jánosnak László Varu e. p. Ugyanannak Barabás József e. p. Vrács Tódornak Zöldi Dániel e. p. Orbán Sámuelnek Árkosi Dánielné e. p. Erzsébetváros községnek Lörincz Stefán és 89 társa e. p.

Ülnök Wlad Miklós által.

Bárdosi Jánosnak Szász Péter e. p. gr. Lázár Klárának Hajdu Pista e. p. Ugyanannak Szabó Samu e. p. Ugyanannak Hajdu György e. p. Mihály Annának Pető István e. p. B. Bálintt Józsefnek Török György e. p. Ugyanannak Benkő György e. p. Ugyanannak Barabási István e. p.

A m.-vásárhelyi m. kir. ítélő táblánál 1871. április 3. és következő napjain a következők ügyek fognak nyilvános ülésben tárgyalatni.

II. Tanács polgári ügyben.

Előadó k. t. biró Tribusz Antal.

Csep Lajos, Tolvaj Sigmond és neje e. birtokháborítás i. Hosszúfalvi g. kel. egyház Pópa Alexa e. 230 f. i. Simcsik Antal öz. Simcsik Jánosné e. 125 frt. 52⁸/₁₀ kr. i. Leiser Godel Mendl Halberg és társa e. 120 frt. i. Sós István s neje hagyatékának Balint Áron e. egy belső telek visszaadása. i. Furdó Petru és társa, Furdó Irímie és Mihály e. sommás visszahelyezés i. Wesza Paraszkanak, Wesza Todorné e. 16 véka törökbuza átadása és 18 frt. kártérítés i. Onea Péter, Henzel Simon e. birtokháborítás i. Koncz Pál és Dénes gondnokság helyezése i. Munzath Albert, „Szt. János Molido” nevű bányaműtársulat e. számadás tétel i.

Előadó k. t. biró Dózsa Dániel.

Száva Lukács, Dávid Elek csödtőmege e. vagyon lefoglalás i. Száva Lukács, Dávid Elek csödtőmege e. igénykereset. Száva Lukács, Dávid Elek csödtőmege e. 5000 frt. adósság i. Nyomacz Daniel Hazán Lázár e. 40 frt. adósság és járuléka i. Mihály Elek, Bartos Péter s részeisei e. haszonbér hátrálék i. Kacsó István, ifj. Marusán Juon e. sommás visszahelyezés i. Katona János Grünfeld Mózes Mihály e. kártérítés i. Kánya József, Fülöp Antalné e. bérlet felmondás i. Bath Alajos, Pál Ábrahám e. visszahelyezés. i.

Előadó k. t. biró Pipos Péter.

Gróf Lázár Mór és M. L. Biedermann tutajazó társulat Portik László e. 38 frt. 22 kr. i. Hidvégi olvasó kör Todor József e. hirlapok és butorok visszaadása i. Péter Ferencz Mátéfi Mózes e. sommás visszahelyezés i. Csutak István, Kovács András e. 15 frt. kötbér megfizetése i. Demeter Ambrus. Simó József e. 11 frt. 55 kr. Kálmán Józsefné, Bogáts Antal e. 12 frt. i. Száva Kristóf és Száva István, Bogády Károly e. egy havasrész átadása i. Biró József, Silló Daniel e. kártérítés i. Büchler Ábrahám csödtőmege, Roser Jakab e. 35 frt. 19 kr. i. Ugyanaz Karácsonyi Pál e. 3 frt. i. Laczkó Alajos, Laczkó János e. 2 db. kvszáló visszaadása i.

Előadó k. t. biró Elekes Pál.

Kozolag Lajos Balogh János e. sommás visszahelyezés i. Glockner Luise Frankel Adolf e. 155 frt. 40 kr. Keresztes Flora Németh Márton e. 23 frt. i. Ifj. Weiss György, Wermescher János e. 200 frt. i. Hartmann agneta, Buchholzer György e. élelmezés i. Adler Nándor, Fleserin Juon e. 49 frt. 99 kr. i.

Előadó k. t. biró Petri Ádám.

Ifj. Bálint Márton Boldizsár Ferencz e. 35 és 84 frt. kártérítés i. Ribánek József, Ferenczi Sándor e. 110 frt. i. Gross Vilmos Csabay László e. 567 frt. 8 kr. váltó tartozás i. Miklós Ferencz, Rozsa György és társa e. 115 frt. kártérítés i. Gábor Timár György, Antal Imre és társa e. birtokháborítás i. Öz. Zakariás Zádig Lukácsné, Kovács Mózes e. 244 frt. 66 kr. tartozás. i.

Előadó k. t. biró Szolga Miklós.

Tolvaj Zsigmond, Mazik János e. 400 frt. haszonbér i. Kerekes Mózes, Csizsár Mózes e. 100 i. Deák Izsák és Gondolovics Mátyas, Magyarai Ödön e. 3095 frt. 45 kr. és jánuséka i. Gyeján György, Végh Mihály e. 66 frt. fa ára i. Bajoriu George, Bajoriu Achim e. 42 frt. i.

Előadó k. t. pótbiró Illyés Károly.

Goges János Nedella Dumitru e. 60 frt. i. Fülöp Györgyné Pipei Mária, Fülöp György e. fekvők kiszakítása i. Pünkösdi Mózes, Karácsonfalva községe e. szolgalmi jog megszüntetése i. Gorea Miklós Scherzer István e. sommás visszahelyezés i. Fülöp Mária és társa, öz. Fülöp Juonné Oprea Todorné e. örökség kétharmad részének kiadása i. Goll Márton és társának Frits Márton és érdek társai e. 107 frt. kártérítés i.

IV. Tanács urbéri ügyben.

Előadó k. t. biró Popovics Servian.

Ungur Vaszilia, Orbai József e. egy elfoglalt kaszáló és kertnek visszaadása i. Mukács Albert, Oprojeszk Simon e. egy belső telek és ahoz tartozó külsők majorság természete elismerése i. Ursz György a Brassói görög egyház község e. két drb. földrészlet természete elismerése i. Gr. Lázár Mór csödtőmegének Oltyán Todor e. egy állomány allodialis természete elismerése i. Görög Eszter Sebestyén Istvánné, Lázár Stefán e. egy majorság természetü belsőtelek visszaadás i.

Bécsi tőzsdei árkelet. (Április 3.)

5% metallique	58.20
5% nemz. államkölcsön	68.05
1860. államkötvény	95.30
Bankrészvény	726.—
Hitelrészvény	269.40
London	124.85
Ezüst	122.60
Arany	5.86
Napoleon arany	9.95 ¹ / ₂
Földteh. ment. kötvény magyarhoni	79.80
” ” ” temesi	76.25
” ” ” erdélyi	74.20
” ” ” horvát-szlavon	83.50

Felelős szerkesztő: RÁPOLTY KÁROLY.